

Kouvolan kaupungin esi- ja perusopetuksen opiskeluhuoltosuunnitelma

Kasvatus ja opetuslautakunta 28.01.2026 § 6

Sisällysluettelo

1	Johdanto.....	1
2	Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ...	2
3	Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi.....	2
3.1	Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset.....	3
3.2	Oppilaitosten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat	4
3.3	Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen kouluissa	5
3.4	Tupakkatuotteiden ja muiden pähteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen .	5
3.4.1	Nikotiinituotteisiin puuttumisen malli Kouvolan peruskouluissa	5
3.4.2	Päihteisiin puuttumisen malli Kouvolan peruskouluissa.....	6
3.5	Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa	7
4	Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhoito)	7
4.1	Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin (kouluterveydenhoitopalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)	8
4.1.1	Opiskeluhoollon kuraattori- ja psykologipalvelut.....	8
4.1.2	Terveydenhoitopalvelut	9
4.2	Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen	10
4.3	Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitorekisterille	11
4.4	Tarvittavan opiskeluhoollon järjestäminen koulun kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	11
4.4.1	Opetuksesta epääminen	12
4.4.2	Määräaikainen erottaminen.....	12
4.5	Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman opiskelijan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa	12
4.6	Opiskelijan esiopetus- / koulupäivän aikaisen eritysuokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	13
4.7	Tiedonsiirto	13
5	Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	14
5.1	Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhoitopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhoitosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen	14
5.2	Oppilaitosten opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä	14

5.3	Opiskeluhuollon moniammatillinen ja monialainen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä.....	14
5.4	Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoido ja poliisi	15
5.5	Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille	16
6	Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	16
6.1	Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet (sis. rehtorin ja opettajan velvoitteet)	16
6.2	Toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoitopalveluihin.....	17
6.3	Yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja / tai poliisille ovat osa suunnitelmia.....	17
6.3.1	Lastensuojeluilmoituksen tekeminen.....	18
6.3.2	Opetustoimen ja Kaakkois-Suomen poliisin ennalta estävän toiminnan ryhmän kanssa tehtävä yhteistyö.....	19
6.3.3	Toimintamalli väkivaltatilanteessa	20
6.4	Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa.....	21
6.4.1	Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu.	21
6.4.2	Kriisityön johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako.....	22
6.4.3	Sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet kriisitilanteissa.	22

1 Johdanto

Opetuksen järjestäjän on laadittava opiskeluhoollon kokonaisuuden toteuttamiseksi opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma. Järjestäjäkohtaisen opiskeluhoollon yleisestä suunnittelusta, kehittämisestä, ohjauksesta ja arvioinnista vastaa monialainen opiskeluhoollon ohjausryhmä. Opetuksen järjestäjä vastaa ohjausryhmän kokoamisesta. Opiskeluhoollon ohjausryhmän kokoonpanoon kuuluvat Kouvolan sivistyksen hallinnon edustajat (2 hlöä), rehtoriedustajat (2 hlöä), esiopetuksen edustus (1 hlö), koulu- ja opiskeluterveydenhuollon edustajat (2 hlö), psykososiaalisen opiskeluhoollon edustajat (2 hlöä), opiskelijoiden edustajat (2 hlöä) sekä huoltajien edustajat (1 hlöä). Ohjausryhmä kokoontuu kaksi kertaa syyslukukauden aikana ja kaksi kertaa kevätlukukauden aikana. Sivistyksen hallinnon edustaja kutsuu ohjausryhmän koolle. (OPH-4606-2022 ja Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013, 14§)

Opiskeluhooltosuunnitelma laaditaan yhteistyössä varhaiskasvatusyksiköiden, koulujen ja opiskeluhooltopalvelujen henkilöstön, opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa. Hyvinvointialueella on terveydenhuoltolain mukainen yhteistyövelvoite opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman valmistelussa.

Opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelma korvaa opiskeluhoollon osalta paikallisen opetussuunnitelman. Se sisältää opetuksen järjestäjäkohtaisesti määritellyt opiskeluhoollotyön tavoitteet ja keskeiset periaatteet sekä toimenpiteet opiskeluhoollon toteuttamiseksi ja seuraamiseksi (omavalvonta) sekä varhaiskasvatusyksikkö- ja koulukohtaisesti tarkennetut tiedot asiakokonaisuuksista 1–5. Opetuksen järjestäjän tulee kuvata opiskeluhooltosuunnitelmassa, miten suunnitelman toteutumista varhaiskasvatusyksiköissä ja kouluissa seurataan ja sitä tarkistetaan tarvittaessa.

Suunnitelmassa käytettävistä käsitteistä:

Tässä suunnitelmassa käytetään oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisia käsitteitä opiskelija ja opiskeluhoolto. Opiskelijalla tarkoitetaan oppilaita esiopetuksessa ja perusopetuksessa.

Opiskeluhooltosuunnitelmassa käytetään käsitettä oppilaitos, joka tarkoittaa varhaiskasvatusyksikköä ja / tai koulua.

[LIITE: Opiskeluhoollon kokonaisuus](#) (Lähde: oph.fi)

2 Arvio opiskeluhuollon kokonaistarpeesta ja käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista

Kouvolassa on 34 esiopetusta antavaa varhaiskasvatusyksikköä sekä 22 perusopetuksen yksikköä. Tammikuun 2026 tilaston mukaan esi-, perus- ja valmistavassa opetuksessa opiskelijoita on 7026. Maahanmuuttotautiaisia opiskelijoita on 407.

Arvioon opiskeluhuollon kokonaistarpeesta hyödynnetään monipuolisesti paikallista lasten ja nuorten terveyttä, hyvinvointia ja elinoloja koskevaa seurantatietoa, jota on koottu myös kyselyinä opiskelijoilta ja huoltajilta, opetushenkilöstöltä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisilta.

Käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista (neuvola- ja kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) on koottu tiedot kultakin oppilaitokselta keväällä 2025. Tiedot ilmoitetaan opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten henkilötyövuosina. Arvioilla varmistetaan opiskeluhoitopalvelujen riittävyys huomioiden opiskelijoiden ja oppilaitoksen yhteisön tarpeet, terveystarkastusten ja henkilöstömitoitusten toteutuminen sekä palvelujen järjestäminen määräajassa. Tiedot kuraattori- ja psykologiresurssista perustuu palveluiden lakisääteiseen mitoittamiseen ja neuvola- ja koulu- ja kouluterveydenhuollossa henkilöstömitoitussuositukseen.

Opetuksen järjestäjän arviossa käytettävissä olevista opiskeluhoitopalveluista ilmoitetaan kaikkien opiskeluhoitopalvelujen ammattilaisten (neuvola- ja kouluterveydenhuolto sekä kuraattori- ja psykologipalvelut) henkilötyövuodet.

Opiskeluhuollon henkilöstömitoitus on määritelty seuraavasti:

- psykologien henkilöstömitoitus on 1 psykologi / 780 opiskelijaa
- kuraattorien henkilöstömitoitus on 1 kuraattori / 670 opiskelijaa
- terveydenhoitajamitoitussuositus on 1 terveydenhoitaja / 460 opiskelijaa perusopetuksessa ja kouluterveydenhuollossa 1 terveydenhoitaja / 570 opiskelijaa
- Kouluterveydenhuollossa lääkärimitoitus on 1 koululääkäri / 2100 opiskelijaa
- neuvolaterveydenhuollossa 1 terveydenhoitaja / 320 esioppilasta
- neuvolalääkäri / 2270 opiskelijaa.

3 Oppilaitosyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhoito on tärkeä osa esi- ja perusopetuksen toimintakulttuuria ja sen kehittäminen edellyttää johtamista. Oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen kuuluu oppilas- ja opiskelijahuoltolain 6 §:n (opetussuunnitelman mukainen ja opetuksen järjestäjän opiskeluhoito) mukaisesti yhteisöllisen työn kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan toimintaa, jonka avulla seurataan ja kehitetään yhteisöllistä ja yksilöllistä hyvinvointia sekä terveellisen, turvallisen ja esteettömän oppimisympäristön syntymistä, edistetään mielenterveyttä ja oppimista sekä ehkäistään syrjäytymistä. Oppilaitoksen henkilökunnalla on ensisijainen vastuu yksikön hyvinvoinnista.

Hyvinvoinnin edistämiseksi on laadittu Kouvolan kaupungin hyvinvointioppimisen suunnitelma.

Ohjeita yksiköihin hyvinvointityön suunnittelua ja toteutusta varten

Opiskeluhoitoryhmä tekee yhteistyössä oppilaitoksen henkilökunnan kanssa tarkennetun suunnitelman hyvinvointioppimiseen aiheiden pohjalta. Suunnitelmaan tulee kuvata menetelmät ja vastuutahot.

Menetelmiä voivat olla yhteistyössä toteutetut hyvinvoinnin oppitunnit/tuokiot, pelit ja leikit, teemapäivät / teemaviikot, erilaiset ryhmät, vanhempainillat tai muu vanhempien kanssa tehtävä työ jne. Opetussuunnitelman mukaisesti toiminnallisuus ja lasten ja nuorten osallisuus korostuvat.

Koulun hyvinvoinnin vuosikello voi korvata hyvinvointioppimisen suunnitelman, mikäli siihen on sisällytetty hyvinvointioppimisen runko. Mahdollinen hyvinvoinnin vuosikello tai koulun täsmennetty hyvinvointioppimisen suunnitelma liitetään koulun lukuvuosisuunnitelmaan.

Jokaisessa varhaiskasvatussyksikössä kuvataan toimivat hyvinvointityön rakenteet varhaiskasvatussuunnitelman mukaisesti ja ne kirjataan yksikön toimintasuunnitelma Osuvaan.

Toimijoina ovat oppilaitoksen oma henkilöstö, opiskeluhooltohenkilöstö sekä kouluissa koulunuorisotyöntekijä. Koulunuorisotyöntekijä on tarvittaessa linkki nuorisopalveluihin.

Periaatteita hyvinvointioppimiskokonaisuuden toteuttamiselle:

- osallisuus: sekä opiskelijoiden että vanhempien osallistaminen tärkeää
- asiakaslähtöisyys: alueen, oppilaitoksen sekä ryhmän erityistarpeet voidaan huomioida toteuttamisessa
- monialaisuus ja –ammattillisuus: toteuttamisessa hyödynnetään oppilaitoksen omia ammattilaisia (pedagogit, ohjaajat sekä opiskeluhooltohenkilöstö) sekä haetaan tarvittaessa yhteistyökumppaneita oppilaitoksen ulkopuolelta.

[LIITE: Kouvolan kaupungin hyvinvointioppimisen suunnitelma](#)

[LIITE: Ehkäisevän päihdetyön käsikirja Kouvolan kouluille ja oppilaitoksille](#)

[LIITE: Ehkäisevän mielenterveystyön käsikirja Kouvolan kouluille ja oppilaitoksille](#)

3.1 Opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden seuraamisen käytännöt ja keskeiset tulokset

Yhteisöllinen opiskeluhoolto edistää opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä yhteisön hyvää vuorovaikutusta ja osallisuutta. Yhteisöllinen opiskeluhoolto tukee koko oppilaitosyhteisöä ja on ensisijainen opiskeluhoollon työmuoto.

Yhteisöllisessä työssä kehitetään ja edistetään oppilaitoksen ympäristön terveellisyyttä, esteettömyyttä ja turvallisuutta sekä koko yhteisön hyvinvointia. Siihen kuuluvat myös oppilaitoksen toimintakyvystä huolehtiminen ongelma- ja kriisitilanteissa.

Yhteisöllinen opiskeluhoito on suunnitelmallista ja tavoitteellista työtä oppilaitoksen arjessa. Yhteisöllistä opiskeluhoitoa toteuttavat kaikki oppilaitoksen toimijat. Yhteisöllinen opiskeluhoitotyö suunnataan usein kaikille yhteisön jäsenille, mutta sitä voidaan myös kohdentaa tietyille luokka-asteille tai ryhmille, esimerkiksi koulun aloittamis- tai päättämisvaiheeseen tai yhteisesti tunnistettuun ongelmaan. Opiskelijoiden keskinäisen vuorovaikutuksen tukeminen ja tunne- ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen sekä ryhmien hyvästä ilmapiiristä huolehtiminen edistävät työrauhaa. Toiminnallisten ja luovuutta edistävien menetelmien käyttö opetuksessa sekä ennakointi ja kiireettömyys toiminnan järjestämisessä vahvistavat yhteisön hyvinvointia.

Neuvola- ja kouluterveydenhuollon ja opiskeluhoollon palvelut tuotetaan Kymenlaakson hyvinvointialueella. Opiskeluhoollon palvelut toteutetaan lähipalveluina oppilaitoksissa. Neuvolapalvelut toteutetaan neuvoloissa.

Opiskeluhoitoa toteutetaan oppilaitoksen henkilöstön ja opiskeluhoollon ammattihenkilöiden monialaisena suunnitelmallisena yhteistyönä opiskelijoiden, heidän huoltajiensa sekä tarvittaessa myös muiden yhteistyötahojen kanssa. Monialaista verkostoyhteistyötä tehdään edellä mainittujen lisäksi mm. muun sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden, nuorisopalveluiden ja eri järjestöjen kanssa. Keskeisiä opiskeluhoollon toimintaa ohjaavia periaatteita ovat avoimuus, luottamuksellisuus, vastuullisuus sekä lapsen osallisuuden tukeminen ja toimiva yhteistyö oppilaitosten ja kodin välillä. Oppilaitosyhteisön hyvinvointi nähdään kaikkien yksikössä työskentelevien ja koulua käyvien lasten ja nuorten yhteisenä asiana, jonka suunnitteluun ja kehittämiseen voivat myös muut yhteistyötahot osallistua.

Kouvolassa yhteisöllistä opiskeluhoitoa kouluissa täydennetään kuntakohtaisilla hyvinvointitutorien sekä koulujen nuorisotyön palveluilla, jotka toteuttavat työssään hyvinvointioppimisen suunnitelman sisältöjä.

Hyvinvointitutor toimii yksiköissä mielen hyvinvoinnin asiantuntijana ja edistäjänä. Pääasiallisina tehtävinä ovat kasvatuksellisen ja mielenterveysosaamisen tuominen koulujen yhteisölliseen hyvinvointityöhön ja he toimivat yhteistyössä opiskeluhoollon henkilöstön kanssa. Lisäksi hyvinvointitutorit tuovat osaamisensa terveellisen oppimisympäristön kehittämiseen yksiköissä.

Nuorisotyön tehtävänä on lisätä opiskelijoiden osallisuutta, kouluviihtyvyyttä sekä yhteisöllisyyttä. Nuorisotyöntekijän tehtäviin kuuluu muun muassa yhteisöllisyyteen kasvattaminen, kiusaamisen ehkäiseminen ja kouluviihtyvyyden parantaminen. Nuorisotyöntekijät ryhmäyttävät ja pitävät seksuaalikasvatusoppitunteja. Lisäksi erityisnuorisotyöntekijät järjestävät yhteistyössä päihtarit ja päihdekasvatusoppitunnit.

Tapaturmia ja tapaturmien ehkäisyä seurataan kaikissa Kouvolan kaupungin oppilaitoksissa.

3.2 Oppilaitosten opiskeluhoitoryhmien johtaminen, kokoonpano ja toimintatavat

Oppilaitosten yhteisöllistä opiskeluhoitotyötä johtaa varhaiskasvatusyksikön johtaja / koulun rehtori. Yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään voi kuulua varhaiskasvatusyksikön johtajan / rehtorin lisäksi varhaiskasvatuksen erityisopettaja / laaja-alainen erityisopettaja, opinto-ohjaaja, opetus- ja ohjaushenkilöstön edustajat, kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja ja hyvinvointitutor, nuorisotyöntekijä, opiskelija- ja huoltajajäsen sekä tarvittaessa muita toimijoita.

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa oppilaitoksen opiskeluhoollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista.

Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä kokoontuu kaikilla oppilaitoksilla vähintään kerran kuukaudessa ja tarjoamalla mahdollisuus osallistua myös etänä, varmistetaan mahdollisimman laaja osanotto ryhmän kokoontumisissa. Opiskeluhoitoryhmä pitää kokoontumisista muistiota, johon kirjataan asia, käsittelyyn osallistuneet henkilöt, asian vireille panija, päätetyt jatkotoimenpiteet ja niiden perustelut sekä kenen tehtäväksi on sovittu asian jatkokäsittely. Opiskeluhoitoryhmän puheenjohtajana toimii rehtori / varhaiskasvatusyksikön johtaja tai em. varahenkilö. Rehtori / varhaiskasvatusyksikön johtaja vastaa siitä, että ryhmä työskentelee suunnitelmaan kirjatulla tavalla ja että muistiot tehdään asianmukaisesti.

3.3 Poissaolojen ehkäiseminen, suunnitelmallinen seuranta ja poissaoloihin puuttuminen kouluissa

Kouluun kiinnittymiseen, läsnäolon tukemiseen ja poissaolojen ehkäisemiseen voidaan vaikuttaa yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoin lisäämällä opiskelijoiden hyvinvointia kouluyhteisössä. Toimintamalli opiskelijoiden poissaolojen ehkäisemiseksi ja suunnitelmalliseksi seuraamiseksi sekä niihin puuttumiseksi kuvataan opetussuunnitelman luvussa 5.1. ja täsmennetään koulun lukuvuosisuunnitelmassa. Toimintamallissa kuvataan opetuksen järjestäjää, koulua ja opiskelijaa koskien, miten kouluun kiinnittymistä, koululäsnäoloa ja vertaissuhteita tuetaan ja poissaoloja ennaltaehkäistään sekä miten poissaoloja seurataan ja niihin puututaan.

Poissaolojen ehkäisemistä, suunnitelmallista seurantaa ja niihin puuttumista koordinoi koulukohtainen opiskeluhoitoryhmä osana yhteisöllisen opiskeluhoollotyön kokonaisuutta.

Kouvolan perusopetuksen kouluissa noudatetaan Kymenlaakson kuntien ja hyvinvointialueen yhteistä poissaoloihin puuttumisen toimintamallia.

LIITE: [Hyvinvointialueen ja Kymenlaakson kuntien yhteinen poissaoloihin puuttumisen malli](#)

3.4 Tupakkatuotteiden ja muiden päihteiden käytön ehkäiseminen ja käyttöön puuttuminen

Päihteiden käytön ehkäisemiseksi tehdään yhteistyötä kasvatusta ja opetushenkilöstön, nuorisopalvelujen, opiskeluhoolltohenkilöstön ja kouluterveydenhoitajien kanssa Kouvolan kaupungin [hyvinvointioppimisen suunnitelman](#) mukaisesti.

3.4.1 Nikotiinituotteisiin puuttumisen malli Kouvolan peruskouluissa

1. Opiskelijan jäädessä kiinni nikotiinituotteista ensimmäisen kerran
 - opiskelija soittaa kotiin opettajan tai muun koulun henkilöstön läsnä ollessa
 - koululla kasvatustalustelu
 - mitä nuorempi opiskelija (alakoululainen) tai kokonaisuudessaan huolestuttava tilanne → lastensuojeluilmoitus
 - vanhemmilta kysytään heidän tuen tarvetta asian käsittelyyn.

2. Opiskelijan jäädessä kiinni nikotiinituotteista toisen kerran
 - opiskelija ohjataan huoltajineen tapaamaan oman alueen erityisnuorisotyöntekijää, joka tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen
 - alakoulun opiskelijoiden kohdalla koulu tekee lastensuojeluilmoituksen ja ohjaa opiskelijan huoltajineen erityisnuorisotyöntekijälle.
3. Opiskelijan jäädessä kiinni nikotiinituotteista kolmannen kerran
 - kaikista alle 18-vuotiaista opiskelijoista tehdään lastensuojeluilmoitus sekä rikosilmoitus yli 15-vuotiaista opiskelijoista poliisille tarpeen mukaan.
 - rikosilmoitus tehdään aina, kun kyseessä on nikotiinituotteiden välittäminen tai myyminen.

3.4.2 Päihteisiin puuttumisen malli Kouvolan peruskouluissa

1. Epäily opiskelijan päihteiden käytöstä
 - koulun sisällä tehdään tarvittavat selvittelyt yhdessä koulun opiskeluhoillon kanssa
 - koulun terveydenhoitaja tai kuraattori ohjaa yli 13-vuotiaan nuoren Nuorten Matalaan
 - alle 13-vuotiaasta tehdään lastensuojeluilmoitus (sen henkilön toimesta, kenelle huoli herää.)
 - Nuorten Matala tekee tarvittaessa lastensuojeluilmoituksen. Mikäli perhe kieltäytyy ohjauksesta Nuorten Matalaan, tehdään lastensuojeluilmoitus koululta.
2. Opiskelija on päihtyneenä koulussa
 - ollaan välittömästi yhteydessä huoltajaan
 - koulun sisällä tehdään tarvittavat selvittelyt yhdessä koulun opiskeluhoillon kanssa
 - opiskelijasta tehdään lastensuojeluilmoitus
 - koulun terveydenhoitaja tai kuraattori ohjaa nuoren Nuorten Matalaan ja informoi Nuorten Matalaa tehdystä lastensuojeluilmoituksesta
 - tarvittaessa poliisin konsultointi.
3. Päihteiden myynti ja välittäminen
 - opiskelijasta tehdään lastensuojeluilmoitus
 - tapahtuneesta rikoksesta tehdään rikosilmoitus. Poliisi toivoo selkeää tilannekuvausta tapahtuneesta.

3.5 Yhteistyö ja käytänteet oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Terveydensuojelun valvontasuunnitelman mukaisia oppilaitosympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä oppilaitosyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksia tulee valtakunnallisen ohjeistuksen mukaan tehdä kerran kolmessa vuodessa (terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Tarkastukset ovat osa oppilas- ja opiskeluhuoltolain mukaista yhteisön hyvinvoinnin sekä ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden edistämistä. Yhteisöllisellä opiskeluhuoltoryhmällä on tärkeä rooli tarkastusten monialaisessa toteuttamisessa, sovittaessa keskinäisestä työn ja tehtävienjaosta eri toimijoiden kesken sekä tulosten käsittelyssä. Tarkastuksessa kertyvää tietoa hyödynnetään opiskeluhuoltotyön suunnittelussa ja kehittämisessä.

Tarkastuskäynnin ajankohta sovitaan rehtorin kanssa. Lisäksi rehtori kutsuu tarkastukselle mukaan kouluterveydenhoitajan ja muut tarvittavat tahot. Tarkastuksista ilmoitetaan kutsuna etukäteen myös opettajien työsuojeluvaltuutetulle. Tarkastuspöytäkirjat lähetetään tiedoksi työsuojeluvaltuutetulle, kaupungin tilaliikelaitokselle ja rakennusten hoitoon.

Tarkastuksella huomioitavia asioita ovat mm. rakenteiden ja kalusteiden kunto ja ylläpito, siivousvälineet, yleinen siisteys ja järjestys, opetustilat, liikuntatilat, wc-tilat, pesu- ja pukeutumistilat, sisä- ja ulkovalaistus, lämpötila, vetoisuus, poikkeavat hajut, sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys, kosteusvauriot, pöly ja haju, kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt, piha-alueet ja leikkivälineiden turvallisuus, radon, tupakointi.

Kolmen vuoden ohjeelliseen tarkastusväliin voi vaikuttaa mm. mahdolliset oppilaitosten sisäilmaongelmat ja niiden selvitystyö. Mikäli oppilaitos on kaupungin sisäilmatyöryhmän käsittelyssä, suunnitelmallista tarkastusta ei tehdä.

4 Toimenpiteet tarvittavien tukitoimien järjestämiseksi (yksilökohtainen opiskeluhuolto)

Yksilökohtaisella opiskeluhuollolla tarkoitetaan neuvola- / kouluterveydenhuollon palveluja, opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalveluja sekä yksittäistä opiskelijaa koskevaa monialaista yksilökohtaista opiskeluhuoltoa, jota toteutetaan monialaisessa asiantuntijaryhmässä. Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa seurataan ja edistetään opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja oppimista, ehkäistään ongelmia ja tarjotaan varhaista tukea.

Yksilökohtainen opiskeluhuolto perustuu aina opiskelijan sekä tarvittaessa huoltajan suostumukseen ja yhteistyöhön. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet huomioidaan toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti.

Yksilökohtaisessa työssä noudatetaan tietojen luovuttamista, saamista ja salassapitoa koskevia säännöksiä.

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhuolto voi olla tarpeellista yksilöllisen opiskeluhuollon tai tuen järjestämiseksi opiskelijalle. Monialainen asiantuntijaryhmä kootaan tapauskohtaisesti yksittäisen opiskelijan asiassa asianmukaista lupamenettelyä toteuttaen.

4.1 Opiskelijan ohjaaminen opiskeluhuoltopalveluihin (kouluterveydenhuoltopalvelut, kuraattori- ja psykologipalvelut)

Yksilökohtaisen opiskeluhuollon tehtävänä on edistää opiskelijan hyvinvointia, terveyttä, sosiaalisia ja psyykkisiä valmiuksia, osallisuutta, oppimista sekä edistää yhteistyötä opiskelijoiden perheiden ja muiden läheisten kanssa. Tavoitteena on varhaisessa vaiheessa ehkäistä ongelmia ja huolehtia tarvittavan tuen järjestämisestä. Opiskelijan osallisuus ja mielipiteet otetaan huomioon toimenpiteissä ja ratkaisuissa hänen ikänsä ja kehitystasonsa mukaisesti (OHL 18 §).

Jos oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijä arvioi, että opiskelijan opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi taikka poistamiseksi tarvitaan opiskeluhuollon psykologi- tai kuraattoripalveluja, hänen on otettava viipymättä yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin yhdessä opiskelijan kanssa ja annettava tiedossaan olevat tuen tarpeen arvioimiseksi tarvittavat tiedot. Opiskelijalle järjestetään mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhuollon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija, huoltaja tai muu henkilö on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun järjestetään samana tai seuraavana työpäivänä. (Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 16 §)

4.1.1 Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut tarjoavat tukea opiskelijoiden hyvinvoinnin, oppimisen ja koulunkäynnin tai opiskelun tueksi. Palveluiden tavoitteena on edistää yksilön, ryhmien ja koko oppilaitosyhteisön hyvinvointia yhteistyössä opiskelijoiden, oppilaitoksen henkilöstön, huoltajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa.

Yksilökohtainen opiskeluhoitotyö

Kuraattorit ja psykologit tarjoavat yksilöllistä tukea ja tekevät tilanteen ja tarpeen mukaan yhteistyötä perheiden, opettajien ja muiden yhteistyötahojen kanssa. Asiakkuuden alussa opiskelijan kanssa kartoitetaan hänen tilannettaan ja tuen tarvettaan ja tämän jälkeen sovitaan mahdollisista tukitapaamisista. Opiskelijoita tuetaan esimerkiksi koulunkäynnin ja opiskelun sujumisessa, mielen hyvinvoinnissa ja sosiaalisissa suhteissa. Kuraattorit ja psykologit osallistuvat tarvittaessa monialaiseen asiantuntijaryhmään, jossa yhdessä etsitään sopivia tapoja tukea opiskelijaa. Tarvittaessa kuraattori tai psykologi ohjaa asiakkaan muiden palvelujen piiriin. Palvelut ovat maksuttomia ja vapaaehtoisia.

Kuraattori tai psykologi auttavat opiskelijoita esimerkiksi näissä asioissa:

- sosiaaliset suhteet
- perhe- ja kaverisuhteet
- ryhmässä toimiminen
- mielen hyvinvointi ja tunne-elämä (alakuloisuus, ahdistuneisuus, stressi, jännitys)
- koulunkäynti tai opiskelu (oppimisen vaikeudet, poissaolot, motivaatio ja keskittymisen vaikeudet)
- elämänhallinta (elämänkriisit, itsenäistymisen tuki, päihteet, ajankäytön hallinta).

Myös lapsen tai nuoren huoltaja voi saada ohjausta ja neuvontaa esimerkiksi koulunkäyntiin, opiskeluun, vanhemmuuteen ja kasvatukseen liittyen.

Opiskelija voi varata ajan kuraattorille tai psykologille kasvokkain, tekstiviestillä, soittamalla tai sähköpostilla. Oppilaitoksen henkilökunta tai yhteistyötaho voi ohjata kuraattorille tai psykologille. Myös huoltaja voi varata ajan alaikäisen opiskelijan puolesta. Yhteystiedot löytyvät Kymenlaakson hyvinvointialueen verkkosivuilta.

Kaikissa oppilaitoksissa ei ole nimettyä opiskeluhoillon psykologia. Näissä oppilaitoksissa on henkilöstön käytössä konsultoivan psykologin palvelut, ja psykologin tutkimuksia tuotetaan ostopalveluna.

4.1.2 Terveysterveystarpeet

Kouluterveydenhuollon tehtäviä ovat

- opiskelijan kasvun ja kehityksen sekä terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
- vanhempien ja huoltajien kasvatustyön tukeminen
- opiskelijan tuen tai tutkimusten tarpeen varhainen tunnistaminen ja tukeminen, pitkäaikaisesti sairaan lapsen omahoidon tukeminen yhteistyössä muiden opiskeluhoillon toimijoiden kanssa sekä tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja -hoitoon ohjaaminen. Tarvittaessa kouluterveydenhuolto on mukana suunnittelemassa pitkäaikaissairaiden opiskelijoiden koulupäivän aikaista tukea.
- kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä yhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta
- suun terveydenhuolto
- opiskelijan terveydentilan toteamista varten tarpeelliset erikoistutkimukset.

Kouluterveydenhuollon toiminnan perusrungon muodostavat koko ikäluokkaa koskevat luokkakohtaiset terveystarkastukset. Niissä arvioidaan monipuolisesti opiskelijan psyykkistä ja fyysistä terveydentilaa, psykososiaalista hyvinvointia ja oppimista. Terveystarkastukseen sisältyy aina yksilöllinen terveysneuvonta.

Luokilla 1, 5 ja 8 järjestetään laaja terveystarkastus, jonka terveydenhoitaja ja lääkäri toteuttavat yhteistyössä. Myös huoltajat pyydetään mukaan tapaamiseen. Muiden luokkien terveystarkastukset toteutetaan tavallisesti terveydenhoitajan ja opiskelijan kahdenkeskisenä tapaamisena.

Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa opiskelijoilla tulee olla mahdollisuus saada yhteys terveydenhoitajan vastaanotolle arkipäivisin virka-aikana. Vastaanotto ajan voi sopia joko sopimalla tapaamisaika tai avoimien, ilman ajanvarausta tapahtuvilla vastaanotoilla.

Terveystarkastuksissa sovitaan tarvittaessa seurantakäyntejä tai käynnistetään selvittelyt erityisen tuen tarpeen vuoksi. Myös huoltajat ja koulun toimijat voivat ohjata oppilaita kouluterveydenhuollon palveluihin.

Yläkouluilla terveydenhoitajalla asioidaan myös seksuaaliterveyteen ja raskauden ehkäisyyn liittyvissä asioissa. Lisäksi kouluterveydenhuolto on mukana suunnittelemassa pitkäaikaissairaiden oppilaiden koulupäivän aikaista tukea.

Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettuun hoitoon pääsy on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:ssä säädetyn mukaisesti. (Terveydenhuoltolaki 19.1.2023/120) Kymenlaakson hyvinvointialueella opiskeluterveydenhuollon sairaanhoitopalvelut tuotetaan yhteistyössä terveysasemien kanssa.

Esiopetusikäisen terveydenhuoltopalvelut toteutetaan Kymenlaakson hyvinvointialueella neuvolapalveluissa. Terveystenhoitajan ja lääkärin vastaanotolle tullaan keskitetyn asiakasohjauksen kautta ajanvarauksella. Lastenneuvolassa seurataan ja edistetään lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä sekä tuetaan vanhemmuutta turvallisessa, lapsilähtöisessä kasvatuksessa, lapsen hyvässä huolenpidossa sekä parisuhteen hoitamisessa. Neuvolassa pyritään havaitsemaan lapsiperheiden erityisen tuen tarpeet mahdollisimman varhain ja järjestämään tarkoituksenmukainen tuki ja apu. Lapsi saa neuvolassa kansalliseen rokotushjelmaan kuuluvat rokotukset.

4.2 Yksittäisen opiskelijan tueksi koottavan monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen, suostumuksen hankkiminen ja työskentelyyn osallistuminen

Monialainen yksilökohtainen opiskeluhoito voi olla tarpeellista opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoollon tuen järjestämiseksi. Yksittäisen opiskelijan monialaista opiskeluhoitoa toteutetaan tapauskohtaisesti tilanteen ja tarpeen mukaisesti koottavassa asiantuntijaryhmässä. Opiskelijat ja huoltajat ovat vahvasti osallisina yksilökohtaisessa opiskeluhoitotyössä.

Yksilökohtaisen monialaisen asiantuntijaryhmän kokoaminen perustuu aina suostumukseen. Koollekutsuja huolehtii prosessin käynnistämisestä ja vastuuhenkilö kirjaamisesta.

1. Huoli opiskelijasta

- yhteydenotto huoltajaan
- keskustelu ja ehdotus moniammatillisesta yhteistyöstä.

2. Palaverin koolle kutsuminen

- koollekutsuja kutsuu monialaisen asiantuntijaryhmän ensimmäiseen kokoontumiseen huoltajan / opiskelijan kanssa sovitut henkilöt.

3. Tapaamiset

- ensimmäisessä yksilökohtaisen moniammatillisen ryhmän tapaamisessa
 - huoltaja / opiskelija allekirjoittavat kirjallisen suostumuksen
 - käsitellään asia, sovitaan tarvittavista toimista sekä seurannasta
 - kirjaaja kirjaa opiskeluhoitokertomuksen asiakastietojärjestelmään (Wilmaan)
- seurantatapaamiset

- seuraavista tapaamisista kirjataan uudet muistiot opiskeluhoitokertomukseen ja pyydetään tarvittaessa uudet suostumukset, mikäli kokoonpano muuttuu
- asian päättäminen, kun yhteisesti todetaan huolen väistyneen.

LIITE Monialaiset asiantuntijaryhmät-ohjeistus

4.3 Opiskeluhoitokertomusten laatiminen, säilytys ja vastuuhenkilön nimeäminen opetuksen järjestäjän opiskeluhoitokisterille

Opiskeluhoitokertomus laaditaan jatkuvaan muotoon aikajärjestyksessä eteneväksi ja siihen kirjataan yksittäisen opiskelijan:

1. nimi, henkilötunnus, kotikunta ja yhteystiedot sekä alaikäisen tai muutoin vajaavaltaisen opiskelijan hoitajan tai muun laillisen edustajan nimi ja yhteystiedot
2. asian aihe ja vireille panija
3. opiskelijan tilanteen selvittämisen aikana toteutetut toimenpiteet
4. tiedot asian käsittelystä opiskeluhoitoryhmän kokouksessa, kokoukseen osallistuneet henkilöt ja heidän asemansa, kokouksessa tehdyt päätökset, päätösten toteuttamissuunnitelma sekä toteuttamisesta ja seurannasta vastaavat tahot
5. toteutetut toimenpiteet
6. kirjauksen päivämäärä sekä kirjauksen tekijä ja hänen ammatti- tai virka-asemansa.

Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä, mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomuksen lisäksi psykologit, kuraattorit ja terveydenhoitajat tekevät kirjauksia omiin asiakastietojärjestelmiinsä.

Opiskeluhoitokertomus tulostetaan jokaisen tapaamisen jälkeen ja suljetaan tapauskohtaiseen kirjekuoreen, jonka päälle kirjoitetaan päivämäärä, opiskelijan nimi sekä ryhmän jäsenten nimet (ei ammattinimikkeitä). Opiskeluhoitokertomus säilytetään arkistointisääntöjen mukaisesti oppilaitoksen arkistossa ja siirretään päätearkistoon opiskelijan siirryttyä pois yksiköstä.

Opetuksen järjestäjän vastuuhenkilö opiskeluhoitokisterissä on opetuspalvelupäällikkö.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja / rehtori vastaa yksikössä säilytettävistä ja arkistoitavista opiskeluhoitokertomuksista.

4.4 Tarvittavan opiskeluhoitokertomuksen järjestäminen koulun kurinpitotoimen tai opiskelijan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

4.4.1 Opetuksesta epääminen

Perusopetuslain 36§:n 3. momentin mukaisesti opiskelijalle on opetukseen epäämisen aikana järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti psykologin tai kuraattorin kanssa. Lisäksi opiskelijalle on järjestettävä muu hänen tarvitsemansa tuki epäämisen aikana ja opiskelijan palatessa opetukseen. Edellä mainitut tukitoimet kirjataan opiskelijalle laadittavaan suunnitelmaan opetukseen palaamisen tueksi.

4.4.2 Määräaikainen erottaminen

Opetuksen järjestäjän tulee järjestää opetus, joka estää määräajaksi erotetun opiskelijan jäämisen jälkeen vuosiluokkansa ja opetusryhmänsä edistymisestä. Erotetulle opiskelijalle laaditaan opetussuunnitelmaan perustuva henkilökohtainen suunnitelma, jonka mukaan opetus toteutetaan ja oppimista seurataan. Opiskelijalle ja opiskelijan huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle on varattava tilaisuus osallistua tämän suunnitelman laatimiseen.

Opetuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että opiskelijalle, joka on erotettu määräajaisesti, järjestetään tarvittava opiskeluhuolto.

4.5 Opettajan laajaan terveystarkastukseen luokilla 1, 5 ja 8 antaman opiskelijan oppimista ja hyvinvointia kuvaavan arvion toimintakäytänteet (ml. suostumuksen hankkiminen) koulussa

Laajojen terveystarkastusten toteuttamiseen osallistuvat terveydenhoitajan, opiskelijan ja huoltajan lisäksi myös koululääkäri ja opettaja. Tällä menetelmällä pyritään ennaltaehkäisemään ongelmien syntymistä ja varmistamaan varhainen puuttuminen.

Asetuksen 338/2011 (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta) 7 §:n mukaisesti laajaan terveystarkastukseen sisällytetään huoltajan kirjallisella suostumuksella opettajan arvio opiskelijan selviytymisestä ja hyvinvoinnista koulussa. Arviossa on oltava tiedot, jotka ovat tarpeellisia terveyden- ja sairaanhoidon tai tuen tarpeen arvioimiseksi sekä niiden järjestämiseksi ja toteuttamiseksi.

Kouluterveydenhoitaja huolehtii siitä, että opiskelijan oppiminen ja hyvinvointi koulussa -lomake jaetaan opiskelijalle kotiin vietäväksi hyvissä ajoin ennen luokan terveystarkastusta. Lomake kulkee kotiin ja takaisin yhdessä terveystarkastukseen liittyvän vanhempien esitetolomakkeen kanssa. Ko. lomakkeeseen huoltaja antaa allekirjoituksellaan opettajalle luvan täyttää lomake ja siirtää sen tiedot kouluterveydenhuoltoon. Yhden huoltajan allekirjoitus riittää. Yli 15-vuotiaalta opiskelijalta tarvitaan myös suostumus tietojen siirtoon. Samalla huoltaja ja opiskelija täyttävät lomakkeen kääntöpuolen sarakkeisiin omat näkemyksensä.

Tämän jälkeen lomake palautetaan koulussa sovitun käytännön mukaisesti kouluterveydenhuoltoon, tavallisesti yhdessä vanhempien esitetolomakkeen kanssa suljetussa kirjekuoressa. Kouluterveydenhoitaja kokoaa yhteen lomakkeet, joissa on annettu tiedonsiirtolupa, ja toimittaa ne opettajalle täytettäväksi.

Opettajan arvioita varten huoltajalta/vanhemmilta tulee pyytää kirjallinen lupa. Vanhempien kanssa sovitaan terveystarkastuksen yhteydessä, mitä tietoja opettajalle annetaan.

4.6 Opiskelijan esiopetus- / koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Mikäli opiskelijalla on jokin erityisruokavalio, ilmoitus erityisruokavaliosta - lomake tulee toimittaa ruokapalveluille jokaisen toimintakauden / lukuvuoden alussa, mieluiten jo ennen toiminnan alkamista. Erityisruokavalioilmoitus tulee toimittaa aina oppilaitoksen vaihtuessa sekä ruokavalion muuttuessa. Ilmoitus tehdään sähköisen tunnistautumisen kautta joko Wilman tai kaupungin ruokapalvelut-sivuston kautta.

Ruokahetki-käsikirjan päivitetty versio liitteineen on Kouvolan kaupungin kotisivuilla, josta huoltaja / opiskelija voi tulostaa lomakkeen. Käytössä on myös sähköinen lomake erityisruokavalion ilmoittamiseksi.

Huoltajan vastuulla on ilmoittaa erityisruokavaliomuutoksista. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa seurataan allergioita sekä erityisruokavalioita terveystarkastusten yhteydessä ja tarvittaessa annetaan ohjeita ja neuvoja sekä opastetaan erityisruokavalion tilaamisessa.

Lääkehoidon osalta noudatetaan kuntakohtaista esi- ja perusopetuksen lääkehoitosuunnitelmaa, Kymenlaakson hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelmaa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon / neuvolan lääkehoitosuunnitelmaa sekä paikallisia ohjeistuksia.

LIITE: Kouvolan kaupungin kuntakohtainen lääkehoitosuunnitelma perusopetukselle

LIITE: Kouvolan kaupungin kuntakohtainen lääkehoitosuunnitelma varhaiskasvatukselle

4.7 Tiedonsiirto

Opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa siirretään opiskelijan siitä hyötyessä kaikissa siirtymävaiheissa varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle saakka.

Kuraattori, psykologi ja / tai terveydenhoitaja siirtävät opiskeluhuollon sisällä tai opiskeluhuollosta oppilaitoksen ohjaavalle ja pedagogiselle henkilöstölle opetuksen järjestämisen kannalta välttämätöntä tietoa.

Tietoa siirretään yksittäisen opiskelijan nivelvaihepalaverissa, jonka järjestäminen vaatii huoltajan suostumuksen ja toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja / tai huoltajan kanssa.

Opiskelijalla on oikeus ikä ja kehitystaso huomioiden itse ottaa kantaa tiedon siirtoon.

Tiedonsiirron yhteydessä varmistetaan tiivis yhteistyö huoltajan kanssa ja huomioidaan, että kaikessa nivelvaiheen tiedonsiirrossa tärkeää, että opiskelijalla / huoltajalla on käsitys siitä mitä tietoa siirretään ja miksi. Koulutuksen järjestäjä on omalta osaltaan vastuullinen siirtämään huolta aiheuttavaa tietoa opiskelijasta opiskeluhuollolle.

[LIITE: Tiedonsiirron "ovimalli"](#)

5 Yhteistyön järjestäminen opiskelijoiden ja heidän perheidensä sekä oppilaitoksessa työskentelevien ja muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

Opiskeluhoolto on kaikkien oppilaitoksissa työskentelevien ja opiskeluhooltopalvelujen ammattilaisten yhteinen tehtävä. Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen työntekijöiden sekä yhteistyötahojen osallisuus opiskeluhoollon toimintatapojen suunnittelussa, toteuttamisessa ja arvioinnissa on opiskeluhoollon keskeistä. Tämä edellyttää yhteisiä toimintatapoja ja erityisesti opetuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen yhteistyötä.

5.1 Opiskelijoiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen

Esiopetuksessa ja koulussa opiskeluhoollon palveluita ovat kouluterveydenhuolto (myös neuvolan terveydenhoitajan palvelut esiopetuksessa) sekä kuraattori-, psykologipalvelut. Hyvinvointitutorit täydentävät opiskeluhoollon kuntakohtaisesti. Opiskeluhoollon toteutetaan yhteistyössä opiskelijan ja hänen huoltajansa kanssa ja tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden sekä verkostojen kanssa.

Opiskeluhooltoryhmän puheenjohtaja vastaa siitä, että opiskelijalla ja huoltajilla on mahdollisuus osallistua yksilökohtaisen opiskeluhoollon lisäksi oppilaitoksen yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun, kehittämiseen ja sen toiminnan arviointiin.

5.2 Oppilaitosten opetus- ja muun henkilöstön perehdytys ja osaamisen varmistaminen yhteisöllisessä työssä

Koulutuksen järjestäjä vastaa riittävästä henkilöstön perehdyttämisestä ja kouluttamisesta yhteistyössä Kymenlaakson hyvinvointialueen kanssa.

Varhaiskasvatusyksikön johtaja / rehtori vastaa perehdyttämisestä omassa yksikössään.

Henkilöstön osaamista pidetään lisäksi yllä suunnittelemalla ja järjestämällä tarvittavaa koulutusta.

5.3 Opiskeluhoollon moniammatillinen ja monialainen yhteistyö oppilaskohtaisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaskohtaisen tuen tarpeen arvioinnissa tulee selvittää ja kuvata opiskelijan oppimisen ja koulunkäynnin tuen tarve, opintojen etenemisen tilanne, käytössä olleet ryhmäkohtaiset tukimuodot sekä ne tukitoimet, jotka parhaiten tukevat opiskelijan edun mukaisesti hänen oppimistaan.

Tuen tarpeen arvioinnin tekevät opiskelijan opettajat. Jos opiskelijan tuen tarpeen arviointi vaatii monialaista osaamista, osallistuvat tukitoimien tarpeen arviointiin tarvittaessa opettajien lisäksi opiskeluhooltopalvelujen ammattilaiset tai muut asiantuntijat.

Moniammatillinen ja -alainen yhteistyö voi tukea oppilaskohtaisten tukitoimien arvioimista, mutta se ei ole edellytys hallintopäätöksen tekemiselle tai tuen toteuttamiselle, ellei opiskelijan etu ja tuen tarve sitä edellytä.

Oppilaskohtaisten tukitoimien arviointiin perustuva tukea koskeva hallintopäätös ei voi perustua pelkkään lääketieteelliseen arvioon, eivätkä opetuksen järjestäminen, opetus tai oppilaskohtaiset tukitoimet korvaa sellaisia palveluja, joista järjestämisvastuussa on joku muu kuin opetuksen järjestäjä.

Tuen tarpeen arvioinnissa on tilanteen vaatiessa mahdollista hyödyntää myös muuta kuin oman koulun erityisopettajan konsultaatiota. Esimerkiksi opetussuunnitelman oppimäärän sisällöistä tai tavoitteista poikkeaminen on opiskelijan perusoikeuksiin puuttuva toimenpide, jolloin on suositeltavaa hyödyntää laajemmin monialaista yhteistyötä tai mahdollisia lausuntoja opiskelijan edun mukaisesta toimintatavasta. Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi myös niiden opetuksen järjestäjien konsultaatiota, joiden osalta opetus- ja kulttuuriministeriö on päättänyt velvollisuudesta huolehtia opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukipalveluista sekä perusopetuslain mukaista sairaalaopetuksen konsultaatiopalvelua.

Tuen tarpeen havaitsemisessa, arvioinnissa sekä tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa kouluilla yhdistetään pedagoginen asiantuntemus sekä muiden ammattihenkilöiden osaaminen.

Oppimisen ja koulunkäynnin tuen edellyttämään moniammatilliseen yhteistyöhön osallistuvat ammattihenkilöt harkitaan tapauskohtaisesti. Mukana ovat vain ne opettajat ja muut asiantuntijat, joiden työtehtäviin opiskelijan tuen suunnittelu tai toteuttaminen kulloinkin kuuluu. Jos esimerkiksi koulussa työskentelee kaksi erityisopettajaa, asian käsittelyyn osallistuu vain se erityisopettaja, joka opettaa kyseistä opiskelijaa tai jonka tehtäviin opiskelijan tukeminen kuuluu. Monialainen yhteistyö voidaan toteuttaa esimerkiksi konsulttoimalla terveydenhoitajaa, psykologia tai kuraattoria.

Jos opiskelijan tilanteen selvittäminen ja tarvittavien toimenpiteiden harkinta edellyttää monipuolisempaa asiantuntemusta, asian käsittelyä varten kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ryhmä kootaan tapauskohtaisesti (katso kappale 4.2). Koulun pedagogisena johtajana rehtori voi tarvittaessa olla ryhmän jäsenenä.

Joustava perusopetus toteutetaan perusopetusta koskevien säädösten ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti ja joustavan perusopetuksen opiskelijat saavat opiskeluhuollon palvelut omasta koulustaan. Jos joustavan perusopetuksen opiskelijalla on ulkopuolisia verkostoja, niin koulussa arvioidaan, millaisessa roolissa opiskeluhuolto toimii opiskelijan asioissa.

Opiskeluhuollon henkilöstö on tarvittaessa mukana sairaalaopetuksen opiskelijoiden asioissa esimerkiksi, kun opiskelija siirtyy sairaalaopetukseen tai palaa takaisin omaan kouluunsa. Yksilökohtainen opiskeluhuolto toteutetaan tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä erikoissairaanhoidon ja muiden toimijoiden kanssa.

5.4 Yhteistyö muiden opiskelijoiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa kuten nuorisotoimi, lastensuojelu, erikoissairaanhoito ja poliisi

Opiskelijoiden asioiden käsittelyssä sitoudutaan ottamaan mukaan asian etenemisen kannalta tarkoituksenmukaiset verkostot opiskelijan asian eteenpäin viemiseksi.

5.5 Yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon periaatteista ja toiminnasta tiedottaminen opiskelijoille, huoltajille, henkilöstölle ja yhteistyötahoille

Opiskelijalle ja heidän huoltajilleen annetaan tieto oppilaitoksen opiskeluhuollon toiminnasta yhteystietoineen lukuvuositedotteessa, Wilman kautta tai esimerkiksi vanhempainiltojen yhteydessä. Opiskeluhuollon palveluista tiedotetaan myös kaupungin ja oppilaitosten kotisivuilla.

6 Suunnitelmat opiskelijoiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön, johon kuuluu fyysinen, psyykkinen, sosiaalinen ja pedagoginen turvallisuus. Turvallisuuden varmistaminen edellyttää opetuksen järjestäjältä suunnitelmallista toimintakulttuurin kehittämistä, yhteistä valmistelua ja yhteisten toimintatapojen luomista oppilaitosten kanssa. Opetuksen järjestäjä perehdyttää henkilöstönsä ja opiskeluhoitopalvelujen ammattilaiset toimintatapoihin erilaisissa ongelmatilanteissa sekä huolehtii tiedottamisesta ja suunnitelmien päivityksestä.

LIITE: [Ohje lapseen kohdistuvista suojaamis- ja rajaamistoimenpiteistä](#)

6.1 Toimenpiteet väkivallan, kiusaamisen ja häirinnän ehkäisemiseksi, niiden esiintyvyyden seuraamiseksi ja ongelmatilanteisiin puuttumiseksi sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet (sis. rehtorin ja opettajan velvoitteet)

Perusopetuslain mukaisesti jokaisella opiskelijalla on oikeus henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen.

Opiskelijoiden väliset kiusaamistilanteet pyritään tunnistamaan mahdollisimman varhain, ja opettaja sekä muu henkilöstö on veloitettu puuttumaan havaitsemiinsa tilanteisiin viipymättä. Opiskelijoita rohkaistaan kertomaan kokemastaan kiusaamisesta, ja heitä rohkaistaan ottamaan kiusaaminen puheeksi myös tilanteen sivustaseuraajan roolissa. Opiskelijoita rohkaistaan kertomaan kiusaamisesta sekä oppilaitoksessa että kotona.

Opettaja sekä muu henkilöstö seuraa ja ohjaa kiusaamistilanteiden selvittämistä, huolehtii kiusaamisen loppumisesta, ja puuttuu itse kiusaamiseen.

Kaikilla opiskelijoilla ja heidän huoltajillaan pitää olla tiedossa, kehen voi olla yhteydessä, mikäli kiusaamista ilmenee. Kiusaamista havaittaessa oppilaitoksessa selvitetään kiusaamisteot, ja puututaan kiusaamiseen tasapuolisesti ja johdonmukaisesti opettajan, ja tarvittaessa myös rehtorin toimesta. Selvittämisessä keskustellaan osapuolten, ja tarvittaessa kaikkien osapuolten huoltajien kanssa, sekä sovitaan tilanteen seurannasta.

Jos opiskelija kertoo työpäivän aikana muualla kuin oppimisympäristössä kokemastaan kiusaamisesta, opettaja tai tarvittaessa rehtori ilmoittaa siitä huoltajille, sekä tarvittaessa muille viranomaisille.

Kouluilla on opetussuunnitelman mukaan käytössä KiVa Koulu-toimintamalli, jonka mukaisesti yksiköissä tulee määritellä puuttumisen mallit sekä jälkiseurannan edellyttämät käytänteet. KiVa Koulu -ohjelman laatusuosituksot toimivat ohjelman hallinnoinnin ja toteutuksen runkona.

- Tarvittaessa käytetään kurinpitokeinoja perusopetuslaissa säädetyllä tavalla.
- Jos asia on pitkittynyt, vaikea tai vaatii muutoin opiskeluhoollon toimia, ollaan yhteydessä opiskeluhoolltopalveluihin opiskelijan tai huoltajan suostumuksella.
- Salassapidon estämättä tehdään rikosilmoitus, kun epäillään lievää pahoinpitelyä, muuta henkeen tai terveyteen kohdistuvaa rikosta tai lapseen kohdistuvaa seksuaalirikosepäilyä tai alle 15-vuotiaan nuoren tekemää, rikoksen tunnusmerkit täyttävää tekoa. Ilmoitus on oikeus tehdä myös, jos on tehtävissään saanut tietoja, joiden perusteella on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.
- Tarvittaessa tehdään ilmoitus sosiaalihoolltoon ja lastensuojeluun.
- Opiskelija voi joutua korvaamaan vahingon, jonka hän on aiheuttanut tahallaan tai huolimattomuuttaan toiselle opiskelijalle tai henkilökunnan jäsenelle. Korvaamisessa sovelletaan vahingonkorvauslakia.

LIITE: [Kiusaamiseen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamalli](#)

6.2 Toimintatavat tukea tarvitsevan opiskelijan (teon kohde ja tekijä) ohjaamiseksi opiskeluhoolltopalveluihin.

Opiskelijoiden psykososiaalisesta tuesta ja sen organisoimisesta vastaa yksilötason kriisitilanteissa oppilaitoksen opiskeluhoollon henkilöt. Varhaiskasvatusyksikön johtaja / rehtori johtaa yksikössä kriisityötä. Yhteisö- ja kaupunkitason psykososiaalista tukea suunnitellaan ja organisoidaan yhdessä psykososiaalisen opiskeluhoollon johdon kanssa.

Oppilaitosyhteisöä koskettavaan kriisiin reagoiminen on kriisitilanteessa ensisijaisesti yksiköiden opiskeluhoollon tehtävä. Tarvittava jälkihoito järjestetään psykososiaalisen opiskeluhoollon toimijoiden ja kouluterveydenhoollon sekä oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen suunnitelmallisena yhteistyönä.

6.3 Yhteistyöstä huoltajien kanssa sekä viranomaisyhteistyö ml. toimintatavat koskien ilmoitusvelvollisuutta sosiaalitoimeen ja / tai poliisille ovat osa suunnitelmia.

Oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvalla on salassapidon estämättä velvollisuus tehdä ilmoitus sekä lastensuojelulle että poliisille, jos on tehtävissään saanut tiedon, jonka perusteella on syytä epäillä lapseen kohdistuvaa **seksuaalirikosta** (rikoslain 20 luvussa rangaistavaksi säädetyt teot) **tai tiettyjä henkeen tai terveyteen kohdistuvia rikoksia**. Tällainen rikos on esimerkiksi pahoinpitely. Myös alle 15-vuotiaan nuoren rikoksen tunnusmerkit täyttävistä teoista tulee ilmoittaa poliisille.

Oppilaitoksen henkilöstöön kuuluvalla on salassapidon estämättä oikeus ilmoittaa poliisille, jos on tehtävässään saanut tietoja, joiden perusteella **on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi**. Väkivallan uhkasta ilmoittaminen kuuluu yksikön vastuulliseen toimintaan.

6.3.1 Lastensuojeluilmoituksen tekeminen

Opetuksen, terveydenhuollon, opiskeluhoollon ja koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilöstö on velvollinen tekemään lastensuojeluilmoituksen, mikäli työssään havaitsee lastensuojelullisen huolen. Ilmoitus on tehtävä salassapitosäännösten estämättä. Vaikka työntekijä olisi muuten velvollinen pitämään salassa työssään esiin tulleita asioita, on hänen velvollisuutensa tehdä lastensuojeluilmoitus, jos lapsen tilanne niin vaatii. Lastensuojeluilmoitus tulee tehdä, vaikka lapsi tai perhe kieltäisi sen tekemisen.

Lastensuojeluilmoituksen tekemistä ei saa viivästyttää delegoimalla ilmoituksen tekemistä esimerkiksi esimiehelle. Ilmoituksen tekemiseen on velvoitettu se henkilö, joka on saanut tietää mahdollisesta lastensuojelun tarpeesta.

Milloin on tehtävä lastensuojeluilmoitus

Ilmoitus tulee tehdä silloin, kun havaitsee tai saa tietää sellaisia seikkoja, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää.

Ilmoituksen tekemisen ja lastensuojelutarpeen selvittämisen taustalla voi olla hyvin erilaisia seikkoja, jotka liittyvät lapsen hoidon ja huolenpidon tarpeeseen, kehitystä vaarantaviin olosuhteisiin tai lapsen omaan käyttäytymiseen. Muun muassa:

- lapsen tarpeiden laiminlyönti, lapsen heitteillejätto, lapsen pahoinpitely tai seksuaalinen hyväksikäyttö tai niiden epäily tai uhka
- lapsen hoidossa tai huolenpidossa havaitaan muutoin puutteita tai osaamattomuutta, joka vaarantaa lapsen hyvinvointia
- lapsesta huolehtivan aikuisen päihde- tai mielenterveysongelmat, jaksamattomuus tai oman hoidon laiminlyöminen tai myös arjen tukiverkon puuttuminen silloin, kun se saattaa vaarantaa lapsen hyvinvointia
- lapsen oma päihteiden käyttö, mielenterveyden ongelma, rikoksilla oireilu tai lapsen itsetuhoisuus.

Muu lapsen kehitystä vaarantava olosuhde voi olla esimerkiksi lapsen kehitykseen todennäköisesti vaikuttavat vanhemman ja lapsen väliset vakavat vuorovaikutusongelmat, jatkuva koulunkäynnin laiminlyöminen sekä tilanne, jossa lapsi joutuu kantamaan ikätasoonsa nähden suhteetonta vastuuta perheen arjesta esimerkiksi vanhemman sairauden vuoksi.

Joissakin tilanteissa myös perheen erittäin heikko taloudellinen tilanne saattaa vaarantaa lapsen huolenpitoa tai kehitystä, jolloin lapsen tilannetta parannetaan antamalla taloudellista tukea esimerkiksi lastensuojelullisin perustein.

Ilmoitus tulisi tehdä myös havaittaessa edellä lueteltujen lisäksi muita vastaavia syitä, joiden vuoksi lapsen lastensuojelun tarve on syytä selvittää.

Jos on epävarma siitä, tulisiko tietyissä tilanteissa tehdä lastensuojeluilmoitus, voi kysyä neuvoa lastensuojeluviranomaiselta ilmaisematta lapsen henkilöllisyyttä.

Tärkeintä on, että ilmoitus tehdään viipymättä. Sen arviointi, johtaako ilmoitus kiireellisiin toimenpiteisiin, kuuluu sosiaalihuollon ammattilaisille. Ilmoitus tehdään matalalla kynnyksellä.

Ilmoitusvelvollisilla ei ole lain mukaan harkintavaltaa, jonka perusteella he olisivat oikeutettuja siirtämään lastensuojeluilmoituksen tekemistä sen vuoksi, että itse arvioivat, ettei ilmoitus todennäköisesti tule johtamaan välittömiin lastensuojelutoimenpiteisiin, esim. kiireelliseen sijoitukseen.

Lastensuojeluilmoituksen tekemistä ei myöskään voi viivästyttää tai jättää tekemättä sillä perusteella, että arvioi jonkun muun tahon jo tehneen samasta asiasta ilmoituksen. Toisen tahon ilmoitusvelvollisuus ei poista omaa ilmoitusvelvollisuutta. Usean tahon kautta saadut tiedot auttavat sosiaalitoimea muodostamaan asiasta kokonaiskuvan. Ilmoitusten kautta sosiaalitoimi saa myös tarvittavat yhteystiedot tietojen mahdollista tarkistamista varten.

Ilmoitusvelvollisuutta ei myöskään poista se, että ilmoitusvelvollinen taho tietää varmuudella, että kyseinen lapsi tai perhe on jo lastensuojelun asiakkaana. Ilmoitus ei tällöin käynnistä uuden lastensuojelutarpeen arvion tekemistä, mutta se voi johtaa asiakkaan tilanteen uudelleen arviointiin ja mahdollisesti kiireellisesti toteutettaviin toimenpiteisiin. Sen sijaan tietoja, jotka ovat jo käyneet ilmi yhteisessä verkostopalaverissa tms., ei tarvitse erikseen ilmoittaa lastensuojeluun.

Ilmoituksen tekeminen

Lastensuojeluilmoitus tehdään ensisijaisesti Kymenlaakson hyvinvointialueen sähköisen linkin kautta [Lapsen ja perheen tilanteen arviointi \(Kymenhva.fi\)](https://www.kymenlaakson.fi/lapsen-ja-perheen-tilanteen-arviointi) (vaatii lapsen henkilötunnuksen) tai lomakkeella joko postitse tai salatulla sähköpostilla. Tarpeen vaatiessa ilmoituksen voi tehdä myös puhelimitse.

Lastensuojeluilmoitusta tehtäessä on hyvä sisällyttää ilmoitukseen ainakin ne lasta koskevat henkilötiedot, jotka ovat ilmoittajan tiedossa. Lisäksi ilmoitukseen on sisällytettävä syy ilmoituksen tekemiselle, tarkoittaen esimerkiksi perusteita ja tapahtumia, joiden vuoksi ilmoitus tehdään. Lastensuojeluilmoituksen tekijä voi lisätä ilmoitukseen myös maininnan siitä, ovatko lapsi ja hänen huoltajansa tietoisia siitä, että ilmoitus tehdään.

6.3.2 Opetustoimen ja Kaakkois-Suomen poliisin ennalta estävän toiminnan ryhmän kanssa tehtävä yhteistyö

1. Selvissä uhka-, vaara- ja hätätilanteissa otetaan välittömästi yhteyttä hätäkeskukseen 112.

Pääsääntöisesti poliisiasioita ovat: uhkaukset ja uhkatilanteet, väkivaltatilanteet, huoltajan tai opiskelijan rattijuopumus ja huumausaineiden hallussapito ja levittäminen.

Opiskelijoiden väliset fyysiset ja henkiset väkivaltatilanteet ovat asianomistajarikoksia, joissa oppilaitos tiedottaa tapahtuneesta huoltajia. Rikosilmoituksen ensisijaisia tekijöitä ovat huoltajat tai täysi-ikäinen teon kohteena ollut nuori. Myös oppilaitoksilla tulee arvioida rikosilmoituksen tekeminen tapahtumasta.

Seksuaalisen hyväksikäytön ja lapsen pahoinpitelyn epäilytilanteissa oppilaitos toimii erillisen ohjeen mukaisesti. Se kuka tiedon on saanut, tekee tutkintapyyntöä poliisille ja lastensuojeluilmoituksen, jos kyseessä on alaikäinen lapsi tai nuori.

2. Jokainen oppilaitosta koskettava tavanomaisesta poikkeava tilanne edellyttää tapauskohtaista harkintaa ja arviointia. Epäselvissä ja kiireettömissä tilanteissa tulee ensin käyttää apuna oppilaitoksen opiskeluhuollon asiantuntemusta.
3. Poliisi harkitsee tarkasti, milloin jalkautuminen oppilaitokseen on tarkoituksenmukaista. Oppilaitoksen omat toimenpiteet ovat ensisijaisia toimia kiusaamiseen, rasismiin ja seksuaaliseen häirintään liittyvissä tilanteissa sekä omaisuuteen kohdistuvissa vahingollisissa teoissa.
4. Ankkuripoliisitoimintaa toteuttavat poliisit eivät toteuta yksittäisiä oppitunteja tai tietoiskuja.
5. Kiireettömissä ja epäselvissä tilanteissa oppilaitoksen rehtori voi aina konsultoida poliisia.

[LIITE: Poliisin nuorisotutkinnan kanssa tehtävä yhteistyö](#)

6.3.3 Toimintamalli väkivaltatilanteessa

- puutu tilanteeseen, pyydä apua
- arvioi, tarvitaanko välitön ensiapu
 - ohjaus terveydenhoitajalle tai
 - soita 112
- ilmoittaminen rehtorille
- selvittely opiskelijoiden kanssa, mikäli mahdollista (kaksi aikuista selvittelemässä)
 - selvittelyn kirjaaminen
- yhteys osallisena olleiden opiskelijoiden huoltajiin puhelimitse
 - huoltaja tulee tarvittaessa oppilaitokselle
 - kerrotaan huoltajalle tapahtuneesta, miten oppilaitos toimii ja mitkä ovat huoltajan mahdollisuudet toimia
 - lastensuojeluilmoitus
 - rikosilmoitus
 - kotiuttaminen loppupäiväksi
 - lähettäminen terveydenhoitajalle tai lääkäriin
 - oppilaitoksen määräämät rangaistukset

- ilmoittaminen tapahtumasta kasvatuksen ja opetuksen hallintoon
- tarvittavat jatkoselvittelyt (tilanteen mukaan esimerkiksi seuraavana päivänä)
- dokumenttien kerääminen (selvittely, jatkotoimet, tehdyt ilmoitukset)
- seurannasta sopiminen
- opiskeluhuollollisista toimista sopiminen
- rehtori harkitsee tiedottamisen tarpeen mukaan Wilma-viestinä kaikille huoltajille
 - yleisellä tasolla, salassapitoa loukkaamatta esim. tilanteessa, jossa on jouduttu tilaamaan ambulanssi
 - tarvittava tilanteen läpikäynti luokassa / ryhmässä
- tilanteen läpikäyminen henkilöstön kanssa.

6.4 Toiminta äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa.

Äkillisellä kriisillä tarkoitetaan yllättävää, odottamatonta ja voimakasta tapahtumaa, johon liittyy suuri, voimavarat hetkellisesti ylittävä tunnejärkytys. Äkilliset kriisit voivat olla luonteeltaan hyvin erilaisia. Ne voivat koskettaa joko yhtä tai muutamaa henkilöä, luokkayhteisöä tai koko oppilaitosta tai useampia oppilaitoksia samanaikaisesti. Kriisit voivat olla myös muualla tapahtuvia, kaupunkia, koko yhteiskuntaa tai koko maailmaa koskettavia tapahtumia, jotka aiheuttavat pelkoa ja turvattomuuden tunteita. Jokaisessa Kouvolan oppilaitoksessa on pelastus- ja kriisisuunnitelma, joka edesauttaa johdonmukaista toimintaa erilaisissa poikkeustilanteissa.

6.4.1 Kriisitilanteiden ehkäisy, niihin varautuminen ja toimintatavat kriisitilanteissa sekä toimintavalmiuksien harjoittelu.

Oppilaitoksen turvallisuuskulttuuria edistää kaikki myönteistä yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia tukeva toiminta: ilmapiiri, hyvät ja toimivat opettajien ja opiskelijoiden väliset suhteet, oppilaitoksen aikuisten väliset suhteet sekä jatkuvuuteen ja avoimuuteen perustuvat suhteet koteihin ja yhteistyökumppaneihin. Terveiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen oppilaitoksessa on samalla myös kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä ja niihin varautumista.

Oppilaitosta koskettavissa äkillisissä kriisitilanteissa suunnitelmallisen yhteistyön merkitys korostuu. Yhdessä sovitut keskinäisen työnjaon ja sitoutumisen toimintamallit auttavat toimimaan tarkoituksenmukaisesti erilaisissa äkillisissä onnettomuus-, ongelma- ja vaaratilanteissa.

Uhka- ja vaaratilanteisiin varaudutaan harjoittelemalla ennalta erilaisia tilanteita varten.

Toimintavalmiuksia harjoitellaan oppilaitoksen sisällä säännöllisesti osana turvallisuuskulttuuria ja yhteisöllistä opiskeluhuoltotyötä. Jokaisella oppilaitoksella on pelastussuunnitelma, joka sisältää toimintaohjeet pelastautumiseen, suojautumiseen ja rakennuksesta poistumiseen.

Yhteisö- ja kaupunkitason kriisitilanteissa oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmä toimii tiiviissä yhteistyössä opiskeluhuollon palveluiden kanssa opiskelijoille tarjottavan laajemman tuen järjestämiseksi.

6.4.2 Kriisityön johtamisen periaatteet, yhteistyö sekä työn- ja vastuunjako.

Kriisitilanteen luonne ja laajuus vaikuttavat siihen, kuka tilannetta johtaa, ketkä tahot ovat mukana tilanteen hoitamisessa, ja kenellä on vastuu tiedottamisesta ja miten laajalla yhteistyöllä tehdään varautumissuunnittelua.

Jokaisella yksiköllä tulee olla nimetty kriisiryhmä (yleensä opiskeluhoitoryhmä), jonka toimintaa johtaa varhaiskasvatusyksikön johtaja / koulun rehtori. Hän vastaa myös yksikön kriisitilanteisiin liittyvästä tiedottamisesta. Avoin ja nopea tiedottaminen on osa toimivaa turvallisuuskulttuuria. Opiskelijoiden ja heidän huoltajiensa kanssa tehtävän hyvän yhteistyön merkitys korostuu kriisitilanteissa. Koko yhteisöä koskevissa kriiseissä toimitaan tiiviissä yhteistyössä opiskeluhoollon johdon kanssa ja arvioidaan yhdessä tilanteessa tarvittavia toimia.

Opiskeluhoollossa on käytössä erilaisia toimintamalleja yhteisötason kriisien hoitamiseen yhteistyössä opetushenkilökunnan ja tarvittaessa myös oppilaitoksen ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa.

6.4.3 Sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä opetuksen järjestäjän ja oppilaitoksen välisen tiedottamisen periaatteet kriisitilanteissa.

Viestinnässä ja tiedottamisessa noudatetaan Kouvolan kaupungin antamia ohjeita. Varhaiskasvatusyksikön johtaja / rehtori vastaa oppilaitoksen toimintaan liittyvästä sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta.